

Certyfikacja wykonawców w zamówieniach publicznych

Z dużą uwagą wyczekiwaliśmy propozycji uregulowania kwestii certyfikacji wykonawców zamówień publicznych. Taka propozycja pojawiła się – w sierpniu zakończyły się konsultacje projektu ustawy o certyfikacji wykonawców zamówień publicznych oraz zmianie niektórych innych ustaw (UC147), który został przygotowany przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Celem nowej regulacji ma być ograniczenie liczby dokumentów składanych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w celu wykazania braku podstaw wykluczenia oraz spełniania warunków udziału w postępowaniu. Dzięki temu życie – zarówno wykonawców, jak i zamawiających – ma stać się prostsze. Wykonawcy będą bowiem uprawnieni do posługiwania się certyfikatem na potrzeby wielu różnych postępowań, bez konieczności każdorazowego gromadzenia i składania dokumentów.

Jeszcze jako Związek Pracodawców Gospodarki Odpadami składaliśmy swoje stanowisko w toku konsultacji, wskazywaliśmy również na dodatkowe, istotne naszym zdaniem problemy, które mogą wystąpić w związku z wprowadzeniem certyfikacji do przepisów regulujących materię zamówień publicznych.

Główne założenia projektowanej ustawy

Zwraca uwagę fakt, że ustawodawca nie zdecydował się na wprowadzenie certyfikacji do przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, ale postanowił uregulować tę materię w nowej, szczegółowej ustawie.

Sama certyfikacja może obejmować potwierdzenie:

- 1) braku istnienia podstaw wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia, o których mowa w art. 108 ust. 1 pkt. 1-5 i ust. 2 oraz art. 109 ust. 1 pkt. 1-5 i 7-10 Prawa zamówień publicznych (zwaną „certyfikacją niepodlegania wykluczeniu”), lub
- 2) zdolności wykonawcy do należytego wykonania zamówienia, służących do wykazania spełniania warunków udziału w postępowaniu (art. 112 ust. 2 Prawa zamówień publicznych; zwaną „certyfikacją zdolności wykonawcy”).

Sama procedura certyfikacji będzie przeprowadzana na podstawie umowy zawieranej między wykonawcą a podmiotem certyfikującym. Wykonawca, wraz z umową bądź już po jej zawarciu, będzie przekazywał podmiotowi certyfikującemu podmiotowe środki dowodowe, aby potwierdzić brak istnienia podstaw wykluczenia lub w celu potwierdzenia posiadania zdolności do należytego wykonania zamówienia.

Co ciekawe, podmiot certyfikujący będzie mógł również – na wniosek wykonawcy – przeprowadzić procedurę samooczystczenia.

Jednocześnie, w przypadku odmowy wydania certyfikatu przez podmiot certyfikujący, wykonawcy będzie przysługiwał wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do tego samego

podmiotu certyfikującego. Na ponowne rozstrzygnięcie nie przysługuje odwołanie. To rozwiązanie rodzi pytanie o możliwość skutecznego zakwestionowania rozstrzygnięcia organu certyfikującego. Być może lepszym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie możliwości wnoszenia odwołania, które byłoby rozpoznawane przez niezależny od podmiotu certyfikującego podmiot.

Wątpliwości

Jednocześnie ustawodawca pozostawia pewne wątpliwości co do możliwości kwestionowania certyfikatu w postępowaniu odwoławczym wszczętym na skutek działań i zaniechań zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. W przypadku „stwierdzenia w postępowaniu odwoławczym oraz w postępowaniu skargowym”, że informacje zawarte w certyfikacie wykonawcy zamówienia publicznego nie są prawdziwe, odpowiednio prezes Krajowej Izby Odwoławczej oraz sąd, który rozpatrywał skargę na orzeczenie KIO, przesyłają niezwłocznie podmiotowi certyfikującemu informację w tym zakresie. Rodzi się jednak pytanie, w jaki sposób ma nastąpić stwierdzenie przez Izbę lub sąd braku prawdziwości certyfikatu. Czy informacja o tym fakcie powinna znaleźć się w uzasadnieniu wyroku? Czy kwestie te będą badane niezależnie od tego, czy będą objęte zarzutami? Wydaje się, że te wątpliwości należy rozwiązać jeszcze na etapie prac legislacyjnych.

Certyfikaty mają być wydawane na 3 lata i będą podlegały procedurze aktualizacji. Wydany certyfikat będzie mógł zostać zawieszony, a podmiot certyfikujący będzie uprawniony do stwierdzenia utraty ważności przez certyfikat.

Do czasu wygaśnięcia lub podważenia prawdziwości certyfikatu ustawa tworzy domniemanie prawne. Domniemaniem ma być objęta zgodność ze stanem rzeczywistym w zakresie stwierdzonym certyfikatem co do braku istnienia podstaw wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia lub istnienie zdolności wykonawcy do należytego wykonania zamówienia publicznego.

System certyfikacji ma zacząć obowiązywać w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego od 1 stycznia 2025 r.

Tomasz Miś

radca prawny

członek Rady Programowej Izby Branży Komunalnej, Kancelaria ORSO